

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 340/2021-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Lawyers, s. r. o., Dunajská 6, Bratislava, IČO 36 864 421, v mene ktorej koná advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 15 Ek 327/2020 z 21. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkové okolnosti veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. augusta 2020 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Ek 327/2020 z 21. júla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľ navrhoval, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ si zároveň uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia. Podaním doručeným ústavnému súdu 8. septembra 2020 sťažovateľ opravil vo svojej ústavnej sťažnosti chyby v písaní, resp. zjavné nesprávnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh, z vyjadrení a zo súdneho spisu vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie doručeného prostredníctvom súdneho exekútora okresnému súdu 14. februára 2020 sa začalo proti povinným (zúčastneným osobám) exekučné konanie pre vymożenie pohľadávky priznanej na základe exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica spísaná na Notárskom úrade JUDr. Daniely Šikutovej, Lazaretská 3a, Bratislava, 4. septembra 2003 pod č. N 826/03, Nz 77319/03 (ďalej aj „predmetná notárska zápisnica“). Predmetom návrhu na vykonanie exekúcie bolo vymożenie zmluvnej pokuty určenej pevnou sumou vo výške 160 000 eur a zmluvnej pokuty určenej percentuálne vo výške 0,25 % denne zo sumy 26 024,03 eur od 1. januára 2020 do zaplatenia. Okresný súd (obsadený vyšším súdnym úradníkom) uznesením č. k. 15 Ek 327/2020 z 29. apríla 2020 zamietol návrh sťažovateľa na vykonanie exekúcie podľa § 53 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodla sudkyňa okresného súdu napadnutým uznesením tak, že ju zamietla.

3. Sťažovateľ nesúhlasil s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu, podľa ktorého je vedenie exekúcie na základe notárskej zápisnice, ktorej predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov na sumu zmluvnej pokuty, v rozpore s § 45 ods. 3 Exekučného poriadku. Sťažovateľ poukázal na to, že predmetné zákonné ustanovenie bolo zavedené novelizáciou Exekučného poriadku zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008, pričom samotná notárska zápisnica bola spísaná ešte 4. septembra 2003. Sťažovateľ poukázal aj na § 240a Exekučného poriadku účinného od 15. októbra 2008, podľa ktorého na „notárske zápisnice vyhotovené pred 15. októbrom 2008 sa tento zákon nevzťahuje“. Podľa sťažovateľa to znamená, že zákonodarca mal záujem vyňať notárske zápisnice znejúce na záväzok, ktorého predmetom je poskytnutie peňažných prostriedkov, týkajúci sa zmluvnej pokuty zo zákazu exekvovania zmluvných pokút, ktorý je účinný od 15. októbra 2008.

4. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že záväzok povinných na zaplatenie zmluvnej pokuty podľa notárskej zápisnice zo 4. septembra 2003 bol jeho majetkom. Tým, že okresný súd napadnutým uznesením v predmetnom exekučnom konaní podľa sťažovateľa porušil § 240a Exekučného poriadku, tak podľa neho porušil aj jeho právo na pokojné užívanie majetku.

5. V ďalšej časti svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ extenzívne poukázal na judikatúru českého ústavného súdu týkajúcu sa retroaktívnej súdnej aplikácie právnych predpisov (č. k. I. ÚS 344/04 z 15. decembra 2004, č. k. I. ÚS 574/03 z 13. apríla 2005). Sťažovateľ s poukazom na túto judikatúru dôvodí, že jeho nárok podľa predmetnej notárskej zápisnice má hmotnoprávnu povahu, a preto neskorší zásah do jej vykonateľnosti by znamenal aj zásah do jeho legitímnych očakávaní vo vykonateľnosť jeho exekučného titulu. Sťažovateľ poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 427/2018 z 13. decembra 2018, v ktorom sa ústavný súd vyjadril k poskytovaniu súdnej ochrany v exekučných konaniach s exekučným titulom vo forme notárskej zápisnice so súhlasom povinnej osoby s vykonateľnosťou tam obsiahnutého právneho záväzku.

6. Sťažovateľ napokon uzavrel, že okresný súd v napadnutom uznesení uplatnil na notársku zápisnicu vyhotovenú v súlade so skorším procesným právom platným v roku 2003 nové procesné pravidlá, z ktorých bola predmetná notárska zápisnica prechodným ustanovením vyňatá. Týmto mal okresný súd napadnutým uznesením zasiahnuť do jeho práva na spravodlivý súdny proces a základného práva na súdnu ochranu, pretože vec právne posúdil odlišne ako stanovuje § 240a Exekučného poriadku.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

7. Ústavný súd predmetnú ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 340/2021-13 z 22. júna 2021 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Ústavný súd následne výzvou z 24. júna 2021 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Podpredseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 15. júla 2021 uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava argumentácie uvedenej v rozhodnutí napadnutom ústavnou sťažnosťou, a preto ústavnú sťažnosť považoval za nedôvodnú.

II.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

9. Zúčastnené osoby vo svojom vyjadrení z 28. júla 2021 uviedli, že sťažovateľ prvýkrát inicioval exekučné konanie proti zúčastneným osobám na základe notárskej zápisnice spísanej na Notárskom úrade JUDr. Daniely Šikutovej, Lazaretská 3a, Bratislava, 4. septembra 2003 pod č. N 826/03, Nz 77319/03 už v júli 2012. Okresný súd Trnava uznesením č. k. 17 Er 582/2012-14 z 22. januára 2013 zamietol žiadosť súdnej exekútky JUDr. Anny Dírerovej o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti zmluvnej pokuty vo výške 70 000 eur za obdobie od 29. septembra 2003 do 29. augusta 2011 a zmluvnej pokuty vo výške 1 % týždenne zo sumy 26 024 eur, a to od 30. augusta 2011 do zaplattenia. Vo zvyšnej časti (istina) poverenie udelil. Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 26 CoE 26/2013-116 z 31. marca 2014 potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu o zamietnutí žiadosti súdnej exekútky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti zmluvnej pokuty. Sťažovateľ si okrem toho v roku 2019 v upomínacom konaní uplatnil rovnakú zmluvnú pokutu, ktorej vymoženia sa predtým už neúspešne domáhal v tomto exekučnom konaní. Konanie o zaplattenie tejto zmluvnej pokuty aktuálne prebieha na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 31 C 25/2019. Napriek predošlému rozhodnutiu v exekučnom konaní a prebiehajúcej občianskoprávnej sporu na Okresnom súde Trnava sťažovateľ v roku 2020 znova skúsil iniciovať exekučné konanie na základe predmetnej notárskej zápisnice, pričom uvedený pokus bol uzavretý napadnutým uznesením okresného súdu. Zúčastnené osoby pritom o tomto druhom pokuse sťažovateľa začať proti nim exekučné konanie nemali do oznámenia ústavného súdu žiadnu vedomosť [prakticky preto, lebo okresný súd ešte v úplnom začiatku

exekučného konania zamietol návrh sťažovateľa na vykonanie exekúcie podľa § 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku, pozn.].

10. Vzhľadom na už uvedený skutkový stav preto zúčastnené osoby uviedli, že sťažovateľ sa napriek existencii prekážky veci právoplatne rozhodnutej opätovne domáhal vymoženía rovnakého nároku proti totožným subjektom na podklade toho istého exekučného titulu a bez zmeny skutkových okolností. Právny zástupca zúčastnených osôb poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu č. k. II. ÚS 343/2019 z 21. novembra 2019, v ktorom tento vo vzťahu k povahe rozhodnutia o neudelení poverenia na vykonanie exekúcie uviedol, že takéto rozhodnutie vo vzťahu k exekučnému konaniu vedenému medzi rovnakými účastníkmi pre vymoženie pohľadávky oprávneného na podklade rovnakého exekučného titulu predstavuje prekážku *res iudicata*. Takýto postup sťažovateľa navyše zúčastnené osoby považovali za špekulatívny a šikanózný. Zúčastnené osoby preto uviedli, že s ohľadom na celkom zjavnú prekážku rozhodnutej veci nemôže byť vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu možné hovoriť o porušení základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva na ochranu majetku.

11. Zúčastnené osoby sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrili aj k otázke retroaktivity, resp. prednosti priamej aplikability novších prechodných ustanovení oproti ultraaktivite starších prechodných ustanovení v Exekučnom poriadku, na čom založil vo veľkej časti svoje napadnuté uznesenie aj okresný súd. Vo vzťahu k sťažovateľom zdôrazňovanému § 240a Exekučného poriadku poukázali na § 243h Exekučného poriadku a ďalej uviedli, že toto neskoršie prechodné ustanovenie *de facto* navodilo dva druhy režimov exekučných konaní, a to v režime do 31. marca 2017 (tu patrí aj režim podľa § 240a Exekučného poriadku v období od 15. októbra 2008 do 31. marca 2017) a v režime novely účinnej od 1. apríla 2017 (§ 243h Exekučného poriadku). Sťažovateľ ale podal svoj druhý návrh na vykonanie exekúcie na podklade predmetnej notárskej zápisnice až 14. februára 2020, teda až po nadobudnutí účinnosti § 243h Exekučného poriadku, a preto sa po uplatnení princípu priamej aplikability exekučné konanie začaté vo februári 2020 (t. j. po 1. apríli 2017) spravuje novelizovaným Exekučným poriadkom (t. j. § 243h). Právny zástupca zúčastnených osôb navyše uviedol, že (bez ohľadu na prvé exekučné konanie) nárok z notárskej zápisnice z roku 2003 si sťažovateľ uplatnil až v roku 2020, čo vyvoláva pochybnosť nielen o naliehavosti požadovanej súdnej ochrany, ale aj o bdelom prístupe k ochrane práv a právom chránených záujmov. Napokon poukázal aj na okolnosť, že sťažovateľ si so zúčastnenými stranami dojednal zmluvnú pokutu vo výške 182,5 % ročne z dlžnej sumy (26 024 eur) a vyčkával bezmála 16 rokov na jej uplatnenie na súde (zúčastnené osoby v konaní pod sp. zn. 31 C 25/2019 okrem iného vzniesli aj námietku premlčania).

12. Napokon zúčastnené osoby poukázali aj na možnosť exekučného súdu na moderáciu exekučných titulov, ak požadované plnenie je v neprimeranej výške. Týmto sa mal riadiť aj okresný súd, ak v napadnutom uznesení poukázal na § 53 ods. 3 písm. h) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekučný súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak záväzok obsiahnutý v notárskej zápisnici odporuje zákonu alebo je v rozpore s dobrými mravmi. Vzhľadom na prezentované skutočnosti (prekážka rozhodnutej veci, priama aplikabilita vs. ultraaktivita Exekučného poriadku, prebiehajúce súdne konanie o zaplatenie zmluvnej pokuty a rozpor sťažovateľom uplatnenej zmluvnej pokuty s dobrými mravmi) sa zúčastnené osoby domáhajú, aby ústavný súd tejto ústavnej sťažnosti nevyhovel.

II.3. Replika sťažovateľa:

13. Po doručení vyjadrení okresného súdu a zúčastnených osôb ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to sťažovateľ považoval za potrebné, zaujal stanovisko k týmto vyjadreniam, ktoré mu v prílohe zaslal. V podaní doručenom ústavnému súdu 23. augusta 2021 sťažovateľ zdôraznil, že v exekučnom konaní, ktoré sa skončilo vydaním napadnutého uznesenia, si neuplatnil vymoženie tej istej zmluvnej pokuty, ktorej vymoženia sa domáhal v exekučnom konaní sp. zn. 17 Er 582/2012, ale uplatnil si inú časť nároku na zmluvnú pokutu podľa predmetnej notárskej zápisnice zo 4. septembra 2003. Vo vzťahu k tvrdeniam zúčastnených osôb o priamej aplikabilite a ultraaktivite Exekučného poriadku zdôraznil, že § 240a je súčasťou Exekučného poriadku aj po 31. marci 2017. Novela č. 2/2017 Z. z. ho totiž nezrušila a nestal sa tak súčasťou „*predpisov účinných do 31. marca 2017*“. Znenie § 240a Exekučného poriadku je rovnaké pred 1. aprílom 2017 a aj po ňom. Na § 240a sa teda od 1. apríla 2017 vzťahuje princíp ultraaktivity právnych predpisov (stanovený v prechodnom ustanovení § 243h ods. 1 Exekučného poriadku v konaniach začatých pred 1. aprílom 2017 ako na ustanovenie účinné pred 1. aprílom 2017), ako aj princíp bezprostrednej aplikovateľnosti právnych predpisov (ustanovenie je účinné aj po 31. marci 2017, a teda použiteľné v konaniach začatých po 31. marci 2017). Okresný súd pri argumentácii novou právnou úpravou – § 45 ods. 3 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 totiž vôbec nezohľadnil, že ustanovenie s obdobným obsahom vo vzťahu k zmluvným pokutám v notárskej zápisnici v znení „Inak sa záväzok v notárskej zápisnici nemôže týkať zmluvných pokút.“ bolo účinné v § 41 ods. 3 Exekučného poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008 do 31. marca 2017, čiže nedošlo k vzniku novej právnej normy, ktorá by stanovovala nový zákaz. A tak § 240a Exekučného poriadku účinný od 15. októbra 2008 do dnešného dňa pôsobí od 1. apríla 2017 do dnešného dňa voči § 45 ods. 3 Exekučného poriadku v znení „Inak sa záväzok v notárskej zápisnici nemôže týkať zmluvných pokút.“ účinnom od 1. apríla 2017 do dnešného dňa v exekučných konaniach začatých po 31. marci 2017 a zneumožňuje, aby sa toto ustanovenie vzťahovalo na notárske zápisnice vyhotovené pred 15. októbrom 2008. Sťažovateľ tvrdí, že iba výslovným zrušením § 240a Exekučného poriadku by bolo možné vyžadovať od notárskej zápisnice vyhotovenej pred 15. októbrom 2008, aby sa na ňu vzťahoval zákaz zmluvných pokút. Sťažovateľ preto trvá na tom, že napadnuté uznesenie okresného súdu je arbitrárne, a domáha sa, aby ústavný súd jeho ústavnej sťažnosti vyhovel.

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Okresný súd vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa k retroaktivite uviedol: „*Pokiaľ ide o retroaktivitu, na ktorú poukazoval oprávnený, súd uvedené tvrdenie oprávneného neakceptoval a dáva oprávnenému do pozornosti skutočnosť, že návrh na vykonanie exekúcie podal dňa 14.2.2020 (a nie v roku 2003), teda za účinnosti Exekučného poriadku ku dňu 14.2.2020 a preto sa na exekučné konanie aplikujú právne normy účinné v deň podania návrhu na súd,*

t. j. účinné v deň 14.2.2020, teda vrátane ustanovenia § 45 ods. 3 Exekučného poriadku. Práve opačný postup by bol retroaktívnym. Pre procesné právo je charakteristická priama aplikabilita právnych noriem, podľa ktorej sa aj na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy aplikuje nový procesný postup (pokiaľ prechodné ustanovenia novej právnej úpravy neustanovujú inak § 243h Exekučného poriadku). V posudzovanom prípade sa však exekučné konanie začalo dňa 14.2.2020 a preto súd konštatuje, že vyšší súdny úradník aplikoval správny právny predpis a aplikoval ho v účinnom znení.“

16. Závery okresného súdu vo vzťahu k prechodnému ustanoveniu, na ktorom založil sťažovateľ svoju argumentáciu vo svojej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, sú nesprávne. Ústavný súd musel v tomto aspekte dať za pravdu sťažovateľovi, ktorý správne poukazoval na okolnosť, že ustanovenie Exekučného poriadku, ktorým okresný súd čiastočne zdôvodnil zamietnutie návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie, bolo do Exekučného poriadku zahrnuté s účinnosťou od 15. októbra 2008. Pričom príslušné prechodné ustanovenie (§ 240a) stanovovalo, že na notárske zápisnice vyhotovené pred 15. októbrom 2008 sa tento zákon nevzťahuje a predmetná notárska zápisnica bola spísaná ešte 4. septembra 2003. Zúčastnené osoby sa vo svojom vyjadrení snažili podporiť argumentáciu okresného súdu zdôraznením iného prechodného ustanovenia Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 (§ 243h). Sťažovateľ ale správne podotkol, že obdobné prechodné ustanovenia boli do Exekučného poriadku pridané aj v období medzi 15. októbrom 2008 a 1. aprílom 2017 (napr. § 243 účinný od 9. augusta 2012 a § 243b účinný od 1. novembra 2013), a preto nie je možné priznať § 243h Exekučného poriadku priamu aplikabilitu v takom rozsahu, ktorým by *de facto* zrušil § 240a Exekučného poriadku, pretože tento je stále súčasťou Exekučného poriadku a explicitne vyjadruje, že na notárske zápisnice vyhotovené pred 15. októbrom 2008 sa tento zákon (príslušná novela Exekučného poriadku, pozn.) nevzťahuje. Notárske zápisnice spísane pred 15. októbrom 2008 sa teda posudzujú podľa doterajších predpisov, hoci už neúčinných (princíp ultraaktivity). Jediným spôsobom, ktorý by zvrátil tento stav, je aktivita zákonodarcu, ktorou by v rámci prechodných ustanovení negoval priamo túto ultraaktivitu § 240a Exekučného poriadku. Nepresvedčivý a povrchný teleologický výklad okresného súdu, ktorý túto ultraaktivitu v napadnutom uznesení neguje, nie je za súčasnej právnej úpravy prípustný.

17. Okresný súd ale v napadnutom uznesení zdôraznil, že okrem skúmania všetkých základných náležitostí notárskej zápisnice ako exekučného titulu [podľa § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku] skúma aj to, či je záväzok obsiahnutý v notárskej zápisnici na jej podklade exekvovateľný a či v súlade s § 53 ods. 3 písm. h) Exekučného poriadku tento záväzok neodporuje zákonu alebo či nie je v rozpore s dobrými mravmi: „*Preskúmavanie rozporu záväzku, ktorý je obsahom notárskej zápisnice so zákonom alebo s dobrými mravmi znamená, vecný prieskum notárskej zápisnice spočívajúci v skúmaní toho, či na konkrétnu povinnosť vyplývajúcu zo záväzkového vzťahu, ktorej plnenie má byť vymáhaným nárokom v exekúcii, je daný nárok v hmotnom práve alebo nie (rozpor so zákonom), alebo či nie je táto povinnosť v rozpore so všeobecne zachovávanými a uznávanými morálnymi a etickými pravidlami správania sa ľudí v demokratickej spoločnosti (rozpor s dobrými mravmi).“*

18. Aj keď okresný súd v napadnutom uznesení odkázal na rozpor zmluvnej pokuty, ktorá bola predmetom predmetnej notárskej zápisnice, so zákonom a s dobrými mravmi iba veľmi stručne (väčšinu relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia venoval nesprávnym záverom vo vzťahu k spochybňovaniu ultraaktívnej aplikácie § 240a Exekučného poriadku), ústavný súd musí konštatovať, že aj takýto stručný odkaz na rozpor s dobrými mravmi bol dostatočným podkladom na zamietnutie návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie. V predmetnej notárskej zápisnici bolo totiž stanovené, že v prípade omeškania dlžníka s vrátením celého dlhu si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu vo výške 0,5 % denne z dlžnej sumy. Pre lepšiu orientáciu ide o sankciu vo výške ohromujúcich 182,5 % ročne z dlžnej sumy. Exekučné vymáhanie takejto zmluvnej pokuty je v akejkoľvek civilizovanej krajine celkom iste neprípustné. Toto si zjavne uvedomoval aj sťažovateľ a vo svojom návrhu na začatie exekúcie si uplatnil „len“ polovicu z takto určenej sankcie, t. j. 0,25 % denne z dlžnej sumy, čo ale stále predstavuje 91,25 % ročne. Aj takto stanovená sankcia predstavuje podľa ústavného súdu (aj bez potreby citovania rozsiahlej judikatúry exekučných súdov rôznych stupňov) zmluvnú pokutu celkom zjavne neprimeranú a v jasnom rozpore so zákonom a s dobrými mravmi. Ide totiž stále o zmluvnú podmienku, ktorá ukladá dlžníkovi povinnosti v zjavnom nepomere s veriteľom, pričom možno zároveň konštatovať, že veriteľ, využívajúc svoje silnejšie postavenie v zmluvnom vzťahu, sledoval takto stanovenou sankciou iné ciele, než aké má plniť zmluvná pokuta, ktorej hlavným cieľom je zabezpečenie splnenia povinnosti. Dlžník sa totiž pri takto stanovenej sankcii dostáva do dlhovej špirály a v konečnom dôsledku cez zmluvnú pokutu zaplatí niekoľkonásobne viac, ako bola dlžná istina. Tento záver podčiarkuje aj samotné konanie sťažovateľa, ktorý najprv nechal zmluvnú pokutu „nabehnúť“ do výšky 160 000 eur (dlžná istina predstavovala sumu 26 024,03 eur, pozn.) a až potom navrhoval vymáhať túto zmluvnú pokutu z predmetnej notárskej zápisnice v exekučnom konaní. Ústavný súd zároveň podotýka, že samotná istina nikdy nebola predmetom exekučného konania na základe predmetnej notárskej zápisnice. Vzhľadom na už uvedené okolnosti preto ústavný súd považoval za dostatočné a ústavne konformné, ak okresný súd v napadnutom uznesení okrem nesprávnej argumentácie iba stručne poukázal na obsah predmetnej notárskej zápisnice (bod 18 napadnutého uznesenia) a na jej rozpor so zákonom a s dobrými mravmi (bod 20 napadnutého uznesenia). Uvedené predstavuje podľa ústavného súdu stále dostatočný a presvedčivý základ na zamietnutie návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie.

19. Napokon zavádzajúci a špekulatívny postup sťažovateľa v tomto prípade vyplýva aj z vyjadrenia zúčastnených osôb, podľa ktorého si sťažovateľ uplatnil zmluvnú pokutu z predmetnej notárskej zápisnice v exekučnom konaní už druhýkrát. Sťažovateľ v roku 2012 inicioval proti zúčastneným osobám exekučné konanie na základe predmetnej notárskej zápisnice, v ktorom si uplatňoval vyčíslenú zmluvnú pokutu vo výške 70 000 eur a zmluvnú pokutu do budúca vo výške 52,12 % ročne zo sumy 26 024 eur. Exekučný súd v tomto prípade rozhodol, že takáto zmluvná pokuta je v zmysle § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom) neplatná, a preto v tejto časti nemožno viesť exekúciu. Následne po uplynutí ôsmich rokov sťažovateľ znova inicioval exekučné konanie na základe rovnakej notárskej zápisnice, v ktorom si uplatňoval vyčíslenú zmluvnú pokutu vo výške 160 000 eur a zmluvnú pokutu do budúca vo výške 91,25 % ročne zo sumy 26 024 eur. Z už uvedeného je zrejmé, že zo strany sťažovateľa išlo o pokus vymôcť si tú istú zmluvnú pokutu

opakovane a jeho tvrdenie (ktorým reagoval na tvrdenie zúčastnených osôb), že si uplatnil inú časť (tej istej) zmluvnej pokuty, vyznieva ako nepresvedčivé. Čo sa týka prekážky rozhodnutej veci vo vzťahu k zmluvnej pokute na základe predmetnej notárskej zápisnice, ústavný súd podotýka, že túto skutočnosť nie je oprávnený konštatovať v konaní o ústavnej sťažnosti, pretože predmetom konania o ústavnej sťažnosti je posúdenie potenciálneho porušenia sťažovateľom označených základných práv, a nie posudzovanie skutkových a právnych okolností napadnutého konania v ďalšom stupni. Príslušným na konštatovanie prekážky rozhodnutej veci mohol byť iba okresný súd v príslušnom exekučnom konaní. V každom prípade aj táto okolnosť podkladovo slúži na demaskovanie účelového a zavádzajúceho postupu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti, ktorý bol ale do určitej miery umožnený aj čiastočne dezorientovaným postupom okresného súdu. Na margo účelového postupu sťažovateľa ešte ústavný súd dodáva, že ak exekučný súd považoval raz zmluvnú pokutu vo výške 52,12 % ročne z dlžnej sumy (v kontexte predmetnej notárskej zápisnice) za nezákonnú a v rozpore s dobrými mravmi, ťažko si predstaviť, že by zmluvnú pokutu vo výške 91,25 % ročne z dlžnej sumy (v kontexte rovnakej notárskej zápisnice) mohol považovať za zákonnú a v súlade s dobrými mravmi. V tomto aspekte pôsobia apely sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti na ochranu jeho „legitímnych“ očakávaní a na princíp právnej istoty (vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) nenáležite. A to všetko za situácie, keď je peňažný nárok sťažovateľa predstavujúci túto zmluvnú pokutu podrobený súdnemu prieskumu v prebiehajúcom sporovom konaní (sp. zn. 31 C 25/2019) na Okresnom súde Trnava.

20. Ústavný súd preto s odvolaním sa na opísané dôvody (najmä body 17 a 18 odôvodnenia tohto nálezu) konštatuje, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa namietajúcej porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu nebolo možné vyhovieť.

21. Keďže ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľom označených práv, o ďalších jeho návrhoch už nerozhodoval, pretože boli viazané na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu